

NÅR KVINNER IKKE SLIPPER TIL

- EN UNDERSØKELSE AV KJØNNSFORDELINGEN I

AVISA NORDLAND

Bacheloroppgave

ved Senter for journalistikk,

Universitetet i Nordland, våren 2012

Emnekode: JO203U

Kandidatnummer: 12

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	2
1.1 Studiens tema	2
1.2 Arbeid, problemstilling og formål.....	3
1.3 Fakta om Avisa Nordland (AN)	4
2.0 METODE/DATA	5
2.1 Kvantitativ og kvalitativ metode	5
2.2 Valg av aviseksemplarer.....	6
2.3 Variabler og kategorier	7
2.4 Validitet, reliabilitet og generalisering	9
3.0 PRESENTASJON AV EMPIRI.....	10
3.1 Hvem er journalistene?.....	11
3.2. Hvem slipper til i spaltene?.....	13
3.3 Hvem blir avbildet?.....	16
3.4 Hvem skriver om hvem og hva?.....	18
3.5 Én eller flere kilder	20
4. AVSLUTNING	22
4.1 oppsummering.....	22
4.1.1 Journalistenes kjønn:	22
4.1.2 Kildens kjønn:.....	22
4.1.3 Fotografi og kjønn:	22
4.2 Konklusjon	22
REFERANSELISTE:.....	24
VEDLEGG:.....	26
1. Kodebok.....	26
2. Tabeller.....	36
3. Intervjuguide	40
4. Andel kvinnelige ledere i Avisa Nordlands dekningsområde	42
5. Ansatte i Avisa Nordland	43
6. Medlemstall for redaktørforeningen	44

1.0 Innledning

1.1 Studiens tema

Media og kjønn er noe som har vært omdiskutert lenge. Mange studier er gjennomført, og forskningen er entydig: Menn dominerer i mediene – både når det kommer til kilder, journalister og ledelse.^{1,2}

Norsk journalistlag (NJ) organiserer ” *redaksjonelle medarbeidere og frilansere som har journalistikk som hovedyrke*”(NJ 2011). Hvis man ser på medlemsutviklingen i NJ ser man at kvinneandelen har økt betraktelig siden 1960. Da var 123 av totalt 948 medlemmer kvinner. Det tok 20 år før kvinneandelen for første gang passerte 20 prosent. I 1989 var 30 prosent av medlemmene kvinner. Etter det har kvinneandelen sakte, men sikkert, nærmet seg 40 prosent. Ved utgangen av 2011, var fordelingen mellom kvinner og menn ikke langt fra 50/50, men fremdeles hadde NJ flest mannlige medlemmer.³

Enkelte kan se på media som et slags samfunnspeil. Mediene skal speile samfunnet vi lever i. Elisabeth Eide, professor i journalistikk, mener at det i så fall er snakk om et vridd speil som lyver. (Eide 2000:9). Mens fordelingen av kvinner og menn i Norge, er tilnærmet likt (SSB 2012b), slipper menn oftere til i spaltene.

Vær varsom-plakaten slår fast at ”*Det er god presseskikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder*” (NP 2007).

Bredde og relevans i valg av kilder er med andre ord viktig. Det har pressen selv slått fast. For å skape bredde er det ikke nok at man bare har mannlige kilder, eller få kilder. I alle fall ikke hvis media skal speile samfunnet vi lever i.

”At kvinner i stor grad blir usynliggjort i norske medier, kan påvirke den kvinnelige delen av publikum og deres syn på egen betydning. At dagsorden som settes i mediene (tendensielt) er menns dagsorden, preget av menns vinkling mer enn kvinners, kan dempe kvinnenenes interesse for viktige samfunnsspørsmål og i neste instans deres demokratiske deltakelse. Denne typen prioritering kan også føre til at viktige samfunnsområder og temaer ikke får den oppmerksomheten de fortjener.” (Eide 2001).

¹ The global media monitoring project (2010) gjennomførte en analyse i 108 land i 2010. Tendensen var klar. Menn kom oftere til i spaltene enn kvinner. 24 prosent kvinner og 76 prosent menn var resultatet.

^{2 3}Ved utgangen av 2011 var antall NJ medlemmer 9510, 4110 kvinner og 5400 menn. Kvinneandelen var på 43.21 prosent. For statistikk over redaktørforeningens medlemmer, se vedlegg 6.

Men hvordan er egentlig statusen i en lokalavis, får kvinner den oppmerksomheten de fortjener?

Sigurd Allern gjennomførte i 2000 en kvantitativ innholdsanalyse av blant annet de to Bodø-avisene Nordlandsposten og Nordlands Framtid⁴. Utvalget besto av avisutgaver fra 1998 og 1999. I undersøkelsen kom det fram at Nordlandsposten hadde en andel kvinnelige hovedkilder på 20 prosent, mens Nordlands Framtid hadde en andel på 18 prosent (Allern 2001).

I 2002 ble de to Bodø-avisene sammenslått til det som i dag er Avisa Nordland. I denne studien vil jeg undersøke hvordan statusen er i denne avisen i dag; har det hele bedret seg siden Allerns undersøkelse, eller ser kjønns sammensetningen lik ut, også i 2011?

1.2 Arbeid, problemstilling og formål

Jeg har tidligere nevnt at det er gjennomført mye forskning rundt temaet "kjønn i media". Mesteparten av arbeidet som har vært lagt ned har vært gjennomført før 2004. The global media monitoring project har undersøkt media i flere land verden over, én dag, hvert femte år. Siste undersøkelse ble gjennomført i 2010, og undersøkelsen viste at det hadde vært en liten økning i kvinnelige kilder i løpet av de siste årene. Men økningen kan like vel ikke sees på som stor.

Line Fosslund Blom gjennomførte i 2010 en studie av VG for å se hvilke kilder som dominerer der. Hun valgte en riksavis, og konkluderte med at menn kom oftere fram i VGs spalter enn kvinner. Som tidligere nevnt har Allern gjennomført en undersøkelse av de to avisene som var i Bodø før Avisa Nordland. Også her var konklusjonen at det var færre kvinner enn menn i spaltene.

8. mars hadde NRK Nordland fokus på kvinner, og hvorfor det er så vanskelig å få dem til å stille opp på TV. Det meste av innslaget var preget av kvinner som ikke ønsket å stille opp, og gikk rett forbi reporteren. NRK har gjennomført egne tellinger av kjønnsbalansen i sendingene sine, og har et uttalt mål om å nå 40 prosent kvinneandel innen utgangen av 2013 (NRK 2012). Fremdeles er det et stykke igjen til målet er nådd.

Under min utdannelse til journalist, ble praksisperioden gjennomført i Avisa Nordlands redaksjon. Avisa Nordlands sjefredaktør, Jan-Eirik Hanssen, har slått fast følgende:

⁴ Sigurd Allern gjennomførte en studie av ti norske aviser, hvor Nordlandsposten og Nordlands Framtid var en del av studien. Studien ble gjennomført i 2000 og publisert i 2001 (Allern 2001)

”Det er helt avgjørende for kvaliteten i det journalistiske arbeidet at vi har en bredde i kildetilfanget. Både for å gi flere innganger og mer informasjon i hver enkelt sak, som skal gi best mulig kvalitet i saken, samtidig er det viktig at vi samler bredden i befolkningen i vårt kildeutvalg. Vi vil unngå godt voksne menn med slips som kilder i mange saker, da blir vi ensrettet og får ikke bredden og kvaliteten i produktet.” (intervju 7.5.2012)

Med bakgrunn i dette, samt at Avisa Nordland har 10-årsjubileum i år, ønsker jeg å sette fokus på nettopp denne avisen, og har formulert følgende problemstilling:

Hvordan er kjønnsfordelingen i Avisa Nordland?

Jeg ønsker med denne problemstillingen å komme til bunns i hvordan kvinner og menn kommer til orde i Avisa Nordland. Hvem skriver artiklene, og hvem blir avbildet. I tillegg ønsker jeg å se på hvilken sjanger journalistene skriver. I metodekapittelet vil jeg utdype hvordan jeg ønsker å gå fram for å gjennomføre studien.

1.3 Fakta om Avisa Nordland (AN)

Avisa Nordland er en lokalavis for Salten, i Nordland, med hovedsete i fylkeshovedstaden Bodø. Avisa har i tillegg tre lokalkontor som ligger spredt i distriktet⁵. Avisen er i hovedsak en A-presseavis⁶, og har gjennom utvekslingsavtaler tilgang til innhold som er produsert av alle redaksjonene i A-pressen. I tillegg har AN avtale om stoffleveranse gjennom Avisenes nyhetsbyrå (ANB) og NTB.

Redaksjonen hadde i 2011 36 årsverk hvor 9 var kvinner og 26 var menn. Fire av disse har redaktørstatus⁷. I tillegg til de faste ansatte har AN tilknyttet seg et betydelig antall frilansere og ekstrahjelpere som bidrar til det redaksjonelle innholdet – dette utgjør det siste årsverket.

Avisa Nordland har siden oppstarten i 2002 hatt posisjonen som den største abonnementsavisen i Nordland. I 2011 hadde redaksjonen et samlet budsjett på 30,3 millioner kroner, og et opplag på 21.312 eksemplarer. Avisen kommer ut 6 ganger i uken (mandag – lørdag) og har hver dag en hovedavis og et kulturbilag. I tillegg til dette kommer det flere andre bilag ut i løpet av et år (an.no 2012).

Avisa Nordland har sitt utspring fra to aviser i Bodø; Nordlandsposten og Nordlands Framtid. I mange tiår var avisene harde, lokale konkurrenter, men i 2002 var det altså slutt. Avisene ble slått sammen, og resultatet ble Avisa Nordland som monopolavis.

⁵ Lokalkontorene er plassert i kommunene Fauske, Meløy og Hamarøy.

⁶ A-pressen lokale medier AS har en eierandel på 62 prosent, mens Harstad Tidende gruppen AS (som er heleid av Polaris Media) eier de resterende 38 prosentene.

⁷ Se vedlegg 5: Avisa Nordlands kjønns sammensetning

2.0 METODE/DATA

2.1 Kvantitativ og kvalitativ metode

For å kunne besvare problemstillingen må jeg avgjøre hvilken metode jeg ønsker å benytte meg av. Problemstillingen skal besvares gjennom innsamling og analyse av data, det som ofte kalles for empiri. Den metodiske tilnærmingen må på den ene siden forankres i teorier og problemstillinger, og på den andre siden må metodene være realistiske i forhold til de dataene som kan brukes (Østbye, Helland et al. 2007:19).

I denne studien skal jeg undersøke kildebruken i Avisa Nordland. I utgangspunktet kommer jeg til å benytte meg av den kvantitative innholdsanalysen. På den måten ønsker jeg å få en tallmessig beskrivelse av materialet, og videre kunne besvare problemstillingen min på best mulig måte med utgangspunkt i tallene. Jeg vil ta for meg 12 avisutgaver, og totalt har jeg foretatt en analyse av i alt 450 artikler fordelt på de 12 utgavene fra 2011. Publikasjonene som er analysert er satt sammen til to konstruerte avisuker ved hjelp av et tilfeldig utvalg av aviser. Jeg kommer tilbake til hvordan jeg kom fram til mitt tilfeldige utvalg litt lengre ut i metodekapittelet.

Om kvantitativ innholdsanalyse sier Østbye følgende: *”Kvantitativ innholdsanalyse er en datainnsamlingsteknikk som ble utviklet av samfunnsvitenskaplige medieforskere.”* (Østbye, Helland et al. 2007:211). Denne type innholdsanalyse er en forskningsteknikk som brukes til en objektiv, systematisk og kvantitativ framstilling av innholdet i, for eksempel, en avis.

Når man gjennomfører en slik innholdsanalyse tar man utgangspunkt i variabler som man kan registrere for hver artikkel⁸, og samler dette i en datamatrise. Jeg har valgt å benytte meg av statistikkprogrammet NSDstat for registreringen og analysen av tallmaterialet.

I mitt tilfelle ønsker jeg å få en oversikt over hvordan kildebruken generelt er i AN, med utgangspunkt i kjønn. Med bakgrunn i problemstillingen, ønsker jeg ikke å benytte meg av en sammenhengende periode, som kan skape problemer. Problemene kan oppstå når en bestemt sak preger nyhetsbildet.

2011 var et år som var preget av til dels store nyhetshendelser. Det var valgår, samt at det ble gjennomført et terroranslag mot Norge 22. juli. Lokalt i Avisa Nordlands dekningsområde var 2011 det året F16-flygere fra Bodø og Ørland deltok i aksjoner i Libya. Meløy ble rammet av en industrikrise, og lokalisering av ny kampflybase fikk også mye spalteplass. I tillegg startet byggingen av et nytt omstridt kulturkvartal i Bodø, og Hells Angels begynte å få fotfeste på

⁸ Se kodebok, vedlegg 1

Fauske. Bodø fikk også et samisk navn, Bådådjo, som skapte en voldsom debatt (an.no 2012)

I mitt arbeid med studien vil jeg også delvis benytte meg av en kvalitativ metode. Dette er en metode som bygger på en dypere analyse av innholdet, og som vil gi en mulighet til å gå mer ”i dybden”, men til gjengjeld vil materialet være svært avgrenset (Allern 2001:76). Min kvalitative tilnærming kommer til uttrykk gjennom et intervju med Jan-Eirik Hanssen, ansvarlig redaktør i Avisa Nordland.⁹ Gjennom et kvalitativt intervju med ham, vil jeg kunne få kommentarer og bekreftelser, eller avkreftelser, på dataene som jeg analyserer. Min tanke med det kvalitative intervjuet er å få utsagn fra Hanssen på hvordan Avisa Nordland jobber med kjønnsfordelingen i det daglige arbeidet. Jeg vil også få hans reaksjoner på mine resultater. Sentrale spørsmål er om kjønnsfordelingen i avisen er noe det fokuseres på, eller om dette er et tema som er underordnet i redaksjonen. Blom (2010:5) argumenterer godt for at slike intervju, i etterkant av den kvantitative undersøkelsen, gav dybde og ny forståelse for sine kvantitative data. Hun argumenterte blant annet med at man ved å gjennomføre et slikt intervju forhåpentligvis kan fange en mening med de resultatene man har kommet fram til gjennom de svarene man får fra redaktøren sett opp mot det kvantitative resultatet man kommer fram til i innholdsanalysen.

2.2 Valg av aviseksemplarer

Hvis undersøkelsen min skal kunne gjennomføres grundig, og resultatet skal være troverdig, er det viktig at jeg avgrenser oppgaven. Årsaken til at jeg kun har valgt Avisa Nordland, skyldes først og fremst tidsrammen jeg har til rådighet for å gjennomføre studien. Et annet punkt som aktualiserer mitt valg av avis, er at sjefredaktøren i avisen har gitt uttrykk for at de jobber med å gjøre kildeutvalget stadig bedre. I tillegg har Avisa Nordland 10-årsjubileum. De to foregående Bodø-avisene har også blitt brukt som studieobjekt i kjønnsstudier tidligere.¹⁰ Med bakgrunn i dette har jeg også et sammenligningsgrunnlag som jeg kan drøfte mine funn opp mot.

Med bakgrunn i at jeg ikke benytter meg av en sammenhengende periode, valgte jeg som sagt å ta for meg to konstruerte avisuker. En konstruert avisuke, er en uke som ikke er sammenhengende, men som tar et tilfeldig eksemplar for hver dag. Man kan stille spørsmål om to tilfeldige uker er nok til å si noe pålitelig om de forholdene som skal måles. Ifølge

⁹ Se intervjuguide, vedlegg 3

¹⁰ Sigurd Allern gjennomførte en studie av ti norske aviser, hvor Nordlandsposten og Nordlands Framtid var en del av studien (Allern 2001)

Allern (2001:79) har Guido H. Stempel gjennomført en undersøkelse som testet hvordan størrelsen på utvalgene påvirket resultatene. Utvalget som ble vurdert var på 6, 12, 18, 24 og 48 aviser fra en periode på ett år. Stempel konkluderte med at resultatet ikke ble mer holdbar selv om man økte utvalget over 12 eksemplarer, seks eksemplarer ga også et holdbart resultat. Dette viser også min studie av Avisa Nordland. Resultatet ble ikke mye endret da jeg økte utvalget fra én til to konstruerte avisuker¹¹.

Mitt utvalg er trukket fra samtlige av Avisa Nordlands avisutgaver i 2011, med noen unntak. De eneste avisutgavene som ikke er med i trekningen, er ekstraintgavene søndag 24. juli, som kun omhandlet terroraksjonen 22. juli, samt avisen som ble utgitt påskeaften.

Det eneste som er styrt av meg, er at hver konstruerte avisuke skal ha en utgave fra annenhver måned. Med unntak av dette er alt tilfeldig.

2.3 Variabler og kategorier

Når problemstillingen og temaet var på plass, har jeg jobbet meg fram til hvilke variabler og kategorier jeg har ønsket å benytte meg av i kodearbeidet for å komme fram til resultatet mitt. Når man analyserer en avis, finnes det uendelige mange variabler og kategorier som man *kan* velge å ta med. Når det er sagt, det er viktig at det endelige utvalget må ta utgangspunkt i problemstillingen som er valgt. Med det i bakhodet har jeg kommet fram til at artiklene skal kodes ut i fra sjanger, kilder, hvem som blir avbildet (fotografi) og byline. Totalt har jeg benyttet meg av 36 variabler, men de mest sentrale variablene er: *Kildenes kjønn, fotografi, journalistisk kjønn, og journalistisk sjanger*.¹²

Etter å ha kommet fram til hvilke variabler jeg ønsker å benytte meg av, er neste steg å dele variablene opp i kategorier. Det førte til noen utfordringer. De fleste kategoriene er enkle å registrere, og trenger ikke noen form for skjønn. Når det kommer til variabelen journalistisk sjanger, er dette en variabel som i stor grad er preget av nettopp skjønn. Til tross for at dette er en kvantitativ variabel, vil det kreve en kvalitativ tolkning av kategoriene. Kvantitative innholdsanalyser har et ideal, og det er å registrere det som objektivt lar seg skille fra hverandre. (Østbye 2007) I mitt tilfelle er ikke dette mulig for alle variablene, og derfor har jeg vært bevisst på hvordan jeg koder variabelen sjanger. Utgangspunktet for kodingen min har vært en fastsatt definisjon for hver kategori:

¹¹ Se tabell 15, vedlegg 2

¹² Se fullstendig kodebok, vedlegg 1.

1. **Nyhetsartikkel:** En vanlig rutinemessig artikkel som omtaler en hendelse eller en nyhet.
2. **Reportasje:** For å definere en reportasjeartikkel har jeg valgt å ta utgangspunkt i Elvessons og Hulténs definisjoner, som Allern har presentert i sin studie. Det vil si at en artikkel, for å bli regnet som reportasje, bygger på følgende minimumskrav:
 - a. *"Artikkelen handler om en ytre, samtidig virkelighet.*
 - b. *Journalisten har vært på stedet eller oppsøkt miljøet eller steder som reportasjen handler om.*
 - c. *Observasjoner og inntrykk brukes som en del av artikkelen."* (Allern 2001:114)

Med dette som utgangspunkt har jeg avgjort at nyhetsreferater fra for eksempel en fotballkamp eller et kommunestyremøte ikke regnes som reportasje. Med andre ord skal reportasjen skille seg fra den enkle, rutinemessige nyhetsovervåkingen.

3. **Portrett:** Det er ingen fasit på hva et portrettintervju skal inneholde, men Hege Lamark (2012) har fastslått hva det ikke er: det er ikke et saksintervju og det har ikke enquête-svar (Lamark 2012:38-40). Med andre ord skal et portrettintervju trenge "under huden" på personen som portretteres, og ikke være et saksintervju med noen kommentarer om familie og hunden.
4. **Anmeldelse:** Journalistens mening om en konsert, bok, musikkutgivelse og lignende.
5. **Enquête:** *"...er en intervjuform der flere personer blir stilt det samme spørsmålet for at de skal gi sin vurdering av en sak eller en situasjon. ... En del aviser bruker en variant av enquêten for å gi leserne et raskt, underholdende møte med en aktuell person. Man stiller kanskje ikke helt de samme spørsmålene til alle intervjuobjektene..."* (Lamark 2012:40).

Når det kommer til variabelen "antall kilder" er det slik at Avisa Nordland deler opp enkelte saker i hoved- og undersaker. Hovedsaken presenterer gjerne en sak, og har én kilde, mens undersaken kommer med tilsvarende. I de sakene hvor det tydelig framgår at disse hører sammen, har jeg kodet dem som en artikkel. I studien har jeg kun analysert hovedutgavene og fri/fri helg bilagene til Avisen. Notiser, kommentarer, lesebrev og redaksjonelle ledere er ikke vurdert.

I ettertid av kodingsarbeidet har jeg opprettet en ny variabel (36) som handler om hvorvidt hovedkilden er en elitekilde eller en grasrotkilde. Dette har jeg gjort for å kunne si noe om kvinner uttaler seg i kraft av stilling, eller person.

Som tidligere nevnt, har jeg valgt å benytte meg av statistikkprogrammet NSDstat. Dette er et program som gir meg mulighet til å krysse de forskjellige resultatene, slik at jeg på en enkel måte kan gå dypere inn i materialet. På den måten kan jeg se resultatet i en større sammenheng, noe jeg har benyttet meg av. For krysstabellene har jeg gjennomført en kjikvadrat-test. Årsaken til dette er for å finne ut om forskjeller som tolkes ikke skyldes utvalgstilfeldigheter, slik at nullhypotesen ("det er ingen forskjell") kan forkastes med minst 95 prosent sikkerhet. (Allern 2001) På samme måte som Allern (2001) har jeg bestemt meg for ikke å supplere tabellene med kjikvadrat, frihetsgrader og signifikansnivå. Jeg har begrenset bruken av opplysningene til "*å fungere som et nødvendig hjelpemiddel i selve tolkingen av materialet*" (Allern 2001:86). Med andre ord: De forskjellene som kommenteres er signifikante.

2.4 Validitet, reliabilitet og generalisering

I min studie er det noen nøkkelord: validitet, reliabilitet og generalisering.

- **Validitet:** Det vil si gyldighet, og dreier seg først og fremst om relevansen av data og analyse i forhold til problemstillingen.
- **Reliabilitet:** Betyr pålitelighet, og gjelder kvaliteten i innsamlingen, bearbeidingen og analysen av data.
- **Generalisering:** Å få deler til å bli en helhet. Det innebærer at vi slutter fra noe vi vet, til noe vi ikke vet (Østbye, Helland et al. 2007:25-26).

For å ta det første, først. Når det gjelder validitet, mener jeg at relevansen av data og analyse i min studie, er i samsvar med den problemstillingen som studien tar utgangspunkt i. Noe som også påvirker validiteten, er at registreringsarbeidet og kodingen som er lagt ned er pålitelig. Det berører også reliabiliteten. Blom (2010) mener at et problem med innholdsanalyser er at i de tilfellene kodingen åpner for en annen vurdering fra en annen koder, kan dette føre til andre resultater, dette er jeg enig i. I min studie er det først og fremst variabelen *journalistisk sjanger* som åpner for dette. Selv mener jeg at det arbeidet som er lagt ned er grundig gjennomført, men jeg kan ikke garantere at andre kodere vil få samme resultat som meg, med bakgrunn i at jeg har gjennomført analysen alene. Når det er sagt, mener jeg at de fastsatte definisjonene jeg har basert kodingen av variabelen *journalistisk sjanger* fører til at

reliabiliteten i min studie er god – og andre kodere følgelig vil kunne komme til samme resultat som meg.

Noe annet som berører reliabiliteten er faren for feilkoding. Jeg har, etter å ha gjort ferdig kodearbeidet, gått gjennom de fleste kategoriene og rettet opp i åpenbare feil i kodingen, og er sikker på at det i det endelige resultatet vil være tilnærmet ingen kodefeil. Fordelen med å benytte seg av en kvantitativ metode, slik som jeg har gjort, er muligheten for å få en større bredde. Jeg har i tillegg benyttet meg av en kvalitativ metode og har gjennomført et kvalitativt intervju med Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avisa Nordland. På den måten kan jeg gå detaljert inn i resultatene mine, og se resultatene i en sammenheng som jeg ellers ikke ville ha hatt muligheten til å gjøre.

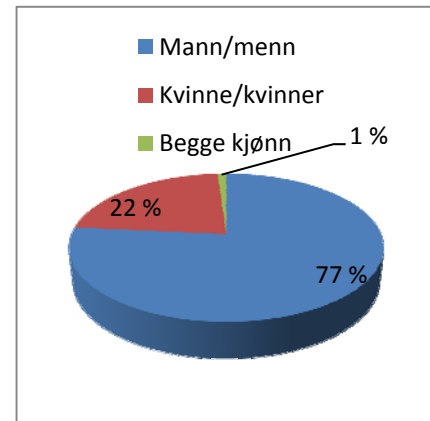
Jeg vil til slutt påpeke at min studie ikke kan si noe om kjønnsforskjellene i norske medier generelt. Skulle studien min ha gjort det, har jeg måtte gjennomført analyser av flere norske medier. Det jeg imidlertid kan gjøre, og gjør, er å sammenligne de funnene jeg har gjort med andres funn, og på den måten diskutere resultatene mine i et større perspektiv (Blom 2010).

3.0 PRESENTASJON AV EMPIRI

I dette kapitlet vil jeg presentere og drøfte de funnene jeg har kommet fram til. Jeg vil vise hvordan kjønnsfordelingen i Avisa Nordland er, og da med utgangspunkt i variablene og kategoriene jeg på forhånd har valgt ut. Jeg vil fortelle hvem som skriver i Avisa Nordland, hvilke kilder journalistene benytter seg av, og hvem som blir avbildet. Jeg vil også se på hvem som benyttes som hovedkilde (primært kvinner eller menn), og om hovedkilden er en ekspertkilde eller en grasrotkilde. Jeg også presentere funn som omhandler journalistiske sjangre. Funnene mine vil sammenlignes med relevant teori, og drøftes opp mot andre studier som er gjennomført, samt drøftes opp mot uttalelsene som ansvarlig redaktør i Avisa Nordland, Jan-Eirik Hanssen, har kommet med. For å få en oversiktlig visning av studiens empiri, vil funnene mine i hovedsak presenteres ved hjelp av diagrammer. I vedlegg 2 vil du blant annet finne tabellene som diagrammene springer ut av.

3.1 Hvem er journalistene?

Vårt mål er at vi, også når det gjelder kjønn og alder, skal speile det samfunnet vi dekker. Vi ble slått sammen for 10 år siden. Da gikk ansatte videre på ansiennitet, og man kan si at mange er med videre, og de nå har blitt ti år eldre. Resultatene viser at vi må fortsette rekrutteringslinjen vår med å rekruttere flere kvinner. Funnene speiler sammensetningen i redaksjonen, og dette er et tydelig signal til oss på at vi må jobbe mer med den biten.”

Figur 1: Journalistens kjønn (Se tabell 1 vedlegg 2)

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avis Nordland (intervju 7.5.2012)

Så, hvem skriver egentlig artiklene i Avis Nordland? Ut i fra figur 1, kan vi se at menn har skrevet nærmere åtte av ti artikler i Avis Nordland i de to konstruerte ukene fra 2011. Omtrent to av ti artikler er skrevet av kvinner, mens nesten ingen artikler er skrevet av kvinner og menn sammen. Tallenes tale er tydelig. Menn dominerer i det journalistiske arbeidet i Avis Nordland. Når man ser dette i sammenheng med hvordan redaksjonen er sammensatt, er ikke funnene overraskende. I Avis Nordland utgjør den kvinnelige andelen journalister 23 prosent av kjønnsammensetningen i redaksjonen. Med bakgrunn i at Avis Nordland har så stor mannsdominans i redaksjonen, vil også de fleste artiklene være skrevet av menn. Dette er et resonnement også sjefredaktøren i avisen også er enig i, noe det kvalitative intervjuet som er gjennomført viser.

Mine funn stemmer ikke helt overens med annen forskning som er gjennomført på området. Bloms studie av VG fra 2010, konkluderte med at sju av ti artikler var skrevet av menn. Også VGs redaksjon hadde en stor overvekt av mannlige journalister, og hun konkluderte med at det var en naturlig sammenheng mellom antall artikler skrevet av menn og antall mannlige journalister i redaksjonen (Blom 2010:11).

Når det gjelder antall ansatte kvinnelige journalister kan det se ut som om andelen kvinnelige journalister har gått ned, sammenlignet med den tiden det var to aviser i Bodø. Sigurd Allern fastslo at 30 prosent av de redaksjonelt ansatte, i de ti avisene han undersøkte, var kvinner. (Allern 2001:202). Hvis vi ser på Nordlandsposten og Nordlands Framtid, som var en del av studien hans, ser vi at 30 prosent av journalistene var kvinner i Nordlandsposten, mens 31

prosent var kvinner i Nordlands Framtids redaksjon – en nedgang på nærmere ti prosent. Også Vibeke Larsens undersøkelse om kjønnspreget arbeidsdeling i sju norske aviser skiller seg ut fra min studie. Hun kom fram til at 29 prosent av de redaksjonelle medarbeiderne var kvinner (Eide 2000:103). Både Allerns og Larsens studie begynner å bli gammel, men og til tross for dette har tallene endret seg til det negative i løpet av de ti siste årene.

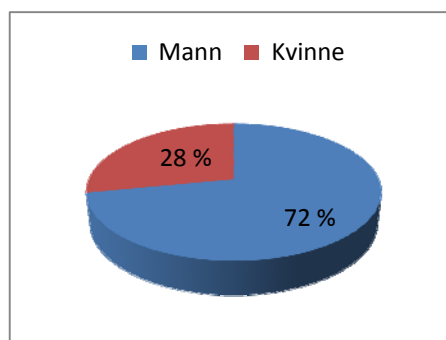
Det er oppsiktsvekkende at kvinneandelen i Avisa Nordland har sunket så mye siden det var to aviser i Bodø, spesielt hvis man tar de store samfunnsendringene som har skjedd i betraktning. Flere kvinner enn menn tar høyere utdanning (SSB 2012a), også innenfor faget journalistikk. I løpet av de siste 15 årene har et flertall av studentene ved journalistutdanningene i landet vært kvinner (Bjørnsen et al.2007). Hvis vi sammenligner funnene med antall kvinnelige medlemmer i Norsk Journalistlag, kan det tyde på at kvinnelige journalister jobber andre plasser enn i dagspressen. *Det kan tenkes at mange kvinner jobber i ukepresse og etermedier* (Blom 2010), men hvorfor har det vært så liten endring i Avisa Nordlands kvinneandel? En årsak kan være alle de negative sidene ved journalistyrket. Yrket har blant annet følgende negative sider: Stress, tidspress, skiftarbeid, utrygghet og at man sitter inne på et kontor.¹³ Både et stressende arbeidsplass, og det faktum at det yrket i stor grad består i skiftarbeid kan være noe av årsakene til at kvinner velger bort Avisa Nordland. Men det at det er skiftarbeid, bør ikke være så negativt for kvinner, spesielt med tanke på at kvinner har yrker som i stor grad er preget av nettopp dette. Et eksempel på dette er sykepleieryrket – et yrke som historisk sett er kvinnepreget. En annen tilnærming kan være at det i utgangspunktet er så mange menn i redaksjonen, at det i seg selv holder kvinnene unna. Blom slo fast at *”kravet om å være en av gutta kan være nok til at kvinner går andre veier enn til nyhetsredaksjoner som VG”*(Blom 2010:11). Det kan tenkes at det samme er gjeldende for Avisa Nordlands redaksjon.

En tredje tilnærming kan være sjefredaktørens, som går ut på at de ansatte gikk videre på ansiennitet, og har blitt værende i redaksjonen. De fleste av disse var menn. Det kan være vanskelig å få nye stillingshjemler i dagens mediehverdag, og Avisa Nordland nærmer seg et generasjonsskifte. Snittalderen blant redaksjonens journalister er på hele 49,5 år – og flere vil nok i årene som kommer gå av med pensjon, noe som igjen vil åpne stillingshjemler hvor kvinnelige journalister kan ansettes.

¹³ Hentet fra Lisbeth Morlandstø's forelesning i medievitenskap 6.2.2012

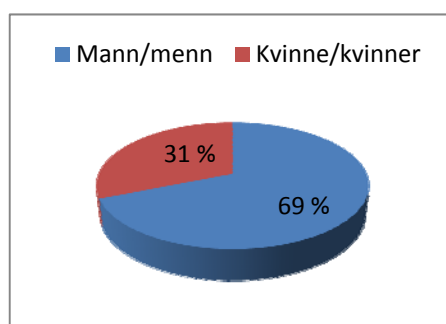
3.2. Hvem slipper til i spaltene?

Hvem velger så journalistene til sine hovedkilder? I alt omfatter materialet mitt 433 hovedkilder – iberegnet saks- og dokumentkilder.¹⁴ Hele 53 prosent av hovedkildene er menn, mens kvinneandelen er på 21 prosent. Det som er spennende å se her, er at journalistene benytter seg oftere av skriftlige kilder enn kvinnelige kilder som hovedkilde. Tallene viser også at mannsdominansen i spaltene er stor.

Figur 2: Kjønnfordeling blant hovedkildene (Se tabell 3 vedlegg 2)

Hvis vi fjerner sak/dokumentkilde fra oversikten over hovedkildene, endrer tallene seg. Ut fra figur 2 kan vi lese at 72 prosent av personkildene som benyttes som hovedkilde er menn, mens 28 prosent er kvinner. Med andre ord er nesten en tredjedel av personkildene kvinner. Dette er noe bedre sammenlignet med Sigurd Allerns undersøkelse av 10 norske aviser, hvor andelen av kvinner blant hovedkildene i snitt lå på 19 prosent

Figur 3: Kildens kjønn hos samtlige kilder (Se tabell 4, vedlegg 2)

(Allern 2001:192). For de to Bodø-avisene var resultatet 18 prosent kvinner i Nordlands Framtid, og 20 prosent kvinner i Nordlandsposten. Dette er over ti år siden, og tallene viser at Avis Nordland har bedret kvinneandelen i spaltene, sammenlignet med tida i Bodø hvor det var to aviser. Men tallene er ikke enestående. I Allerns undersøkelse var det to aviser som hadde en kvinneandel på over 30 prosent blant hovedkildene, henholdsvis Helgelands Blad og Vårt land.

Hvis jeg legger sammen samtlige kilder som opptrer i avisen, inneholder mitt materiale 654 personkilder. Av disse ser vi at 69 prosent av kildene er menn, mens 31 prosent er kvinner (figur 3). At kvinner utgjør nærmere en tredjedel av kildene i Avis Nordland er oppsiktsvekkende.

”Det er en overvekt av menn i maktposisjoner og lederposisjoner. I ledelsesområdet er det fortsatt en skjevhet i samfunnet, det er for mange menn. I tillegg har vi erfart at det er vanskelig å få kvinner til å stille opp.”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avis Nordland (intervju 7.5.2012)

¹⁴ Se vedlegg 2 – tabell 2

Turid Øvrebø gjennomførte i 2002 en undersøkelse av Dagsavisen. Den viser at det var 21,9 prosent kvinner blant alle de opptredene kildene (Øvrebø 2005:117). The global media monitoring project gjennomførte en analyse i 108 land i 2010. Konklusjonen var at menn oftere kom til orde i spaltene enn kvinner. 24 prosent kvinner og 76 prosent menn var resultatet. For Norges del var 31 prosent av kildene kvinner, og 69 prosent av kildene menn (Global Media Monitoring project:2010). Med andre ord; samme antall kvinnelige kilder som hva Avis Nordland kan vise til.

Line Fosslund Blom kom fram til at 78 prosent av alle kildene i VG var menn, mens kvinneandelen begrenset seg til 22 prosent. Avis Nordland har altså et større tilfang av kvinnelige kilder på trykk, enn VG kan vise til.

I innledningen til min studie viste jeg til Vær varsom-plakatens punkt 3.2:

”Det er god presseskikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder”.

Punktet innebærer også bredde i valg av kjønn blant kildene, noe Avis Nordland i følge min studie ikke lever opp til. Noen vil kanskje si, som sjefredaktøren, at årsaken er at menn innehar nøkkelposisjoner i samfunnet, og media følgelig ikke kan gjøre noe med at de fleste med maktposisjoner i landet, er menn. Dette er et vagt argument. Fakta er nemlig at kvinner i stadig større grad får lederstillinger i landet, noe som burde åpne for muligheten for en avis å velge flere kvinnelige kilder. I dekningsområdet til Avis Nordland (13 kommuner) er hele 41 prosent av lederne kvinner¹⁵

Noe av årsaken til at menn i størst grad velges som kilder, kan skyldes journalistenes arbeidsbetingelser. Det kan i mange tilfeller være enklere å benytte seg av kilder som man har benyttet seg av tidligere – og da gjerne menn. Hvis journalistene hadde vært flinkere til å tenke alternative kilder, vil det være lettere å få kvinner på trykk. Et eksempel på dette er et stunt som Avis Nordland selv gjennomførte på kvinnedagen i 2007. Den gang var Tone Jensen sjefredaktør, og hun uttalte følgende til egen avis:

”Vi ønsker å vise at vi tar likestilling på alvor. Når det gjelder antall kvinnelige ledere og bruk av kvinnelige kilder, er mediebransjen likestillingssinker. Derfor ble dagens avis en øvelse i å trekke fram kvinner for våre journalister.”

(Avis Nordland:2007)

¹⁵ Se oversikt over ledere i dekningsområdet til Avis Nordland, vedlegg 4

Det gikk bra 8. mars, men en opptelling fagbladet journalisten gjennomførte av Avisa Nordlands 9. marsutgave var resultatet heller dårlig. Hele 83 prosent av kildene i papiravisa var da menn¹⁶.

En annen oppfattning som henger igjen er at kvinner ofte vegrer seg mer enn menn for å eksponere seg, noe NRK Nordlands stunt 8. mars 2012 er et eksempel på. Journalisten hadde store problemer med å få kvinner til å uttale seg. Også på dette området er det gjennomført forskning, og valgforsker Toril Aalberg gjennomførte i 2009 en undersøkelse om stortingsfolks forhold til journalister og medier. Hennes konklusjon var at mannlige stortingsrepresentanter hyppigere ble intervjuet av journalister.

”Når journalister skal forklare hvorfor kvinner er underrepresentert som kilder, viser de ofte til at kvinner i større grad vegrer seg for å eksponere seg i mediene ... Dette kan henge sammen med måten kvinnene blir behandlet på i de samme mediene. Flere studier har antydnet at kvinner i større grad blir konfrontert med spørsmål og kommentarer som ikke handler om saken, men som går på mer personlige forhold.”
(Aalberg 2009:101).

Dette viser også min studie at kan stemme. Kvinnelige kilder blir i større grad benyttet som ”grasrotkilde” når de uttaler seg, kontra menn¹⁷. Kanskje mediene heller burde fokusere på kvinnelige elitekilder, noe som absolutt er mulig i Avisa Nordlands dekningsområde når 41 prosent av lederne er kvinner.

Avisa Nordland har også to faste spalter som går igjen i hver avisutgave, nemlig en enquête på side tre i hovedavisen, og ”i forbifarten” på side 2 i fribilaget.

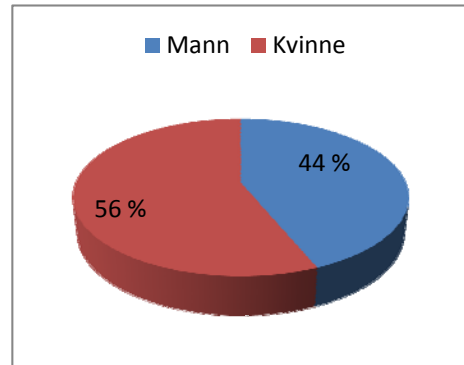
”Når det gjelder Enquête har jeg gitt klar beskjed om at det skal være både aldersmessig og kjønnsmessig fordeling. Man blir tilgitt om det er flere enn to kvinner, men ikke om det er flere enn to menn.”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avisa Nordland (intervju 7.5.2012)

¹⁶ Avisa Nordland 8. mars 2008.

¹⁷ Se tabell 5, vedlegg 2

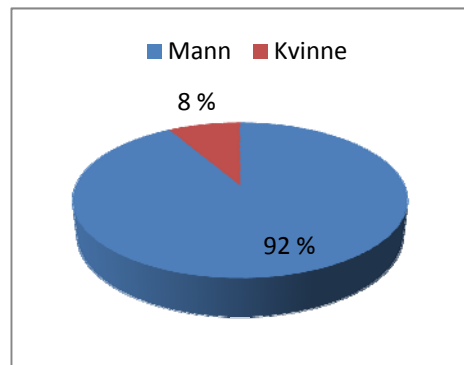
Som figur 4 viser, er faktisk kvinner oftere representert i enquêten enn menn er. Hele 56 prosent av kildene er kvinner i mine to konstruerte uker. Da kan man stille seg spørsmålet hvorfor kvinner ellers ikke er godt representert i spaltene. Tallene viser jo at det er mulig å få kvinner til å stille opp, noe som står i kontrast til

Figur 4: Enquête (se tabell 6, vedlegg 2)

Hanssens uttalelser om at det er vanskelig å få kvinner til å stille som kilder.

Når det kommer til ”i forbifarten” (figur 5) er tendensen totalt motsatt. Kun 8 prosent kvinner figurerer i denne spalten, kontra 92 prosent menn, noe som er et meget overraskende resultat.

Figur 5: "I forbifarten" (se tabell 7, vedlegg 2)

”Å fytti grisen. Huff da. Jeg må innrømme at det bare er en kilde i denne spalten hver dag, og da er det litt vanskelig å følge med. Dette må vi gjøre noe med, det er ikke bra. Det holder ikke mål!”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avis Nordland (intervju 7.5.2012)

Resultatet er nok ikke helt beskrivende for hvordan kildetilfanget i denne spalten er i avisen sett over ett år, siden utvalget mitt kun omhandler 12 kilder totalt. Til tross for dette, mener jeg at resultatet viser at journalistene har en lang vei å gå med tanke på likestilling på dette området, noe også Hanssen påpeker. Man skulle jo tro at det var mulig, spesielt når man ser på kildetilfanget i enquêten.

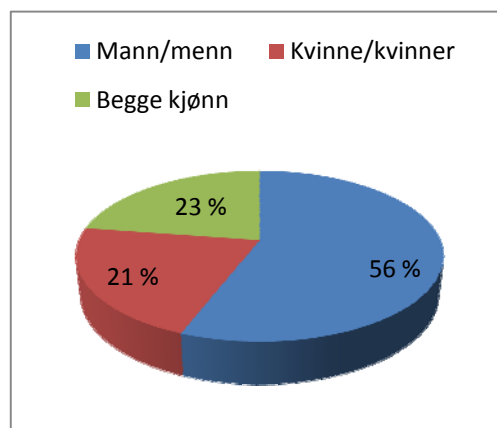
3.3 Hvem blir avbildet?

Når jeg har studert hvem som blir avbildet i Avis Nordland, har jeg tatt med samtlige bilder som hører til en sak. Bildene er kodet som hovedbilde og støttebilder. Først skal jeg ta for meg hovedbildene i avisen.

Til tross for at kvinner benyttes som hovedkilde i 31 prosent av sakene, er kvinner representert i hele 44 prosent av hovedbildene som er på trykk (21 prosent alene, 23 prosent

avbildet sammen med menn, figur 6). Menn avbildes mest, men jeg kan ikke konkludere med at mannsdominansen er like stor på hovedbilder sammenlignet med hovedkilder.

Dette resultatet er helt i samsvar med både undersøkelsene til Allern (2001:196) og Øvrebø (2005:131). Også undersøkelsen til Blom viser samme tendens. I VGs spalter var kvinner representert på hele 41 prosent av bildene (20 prosent alene, 21 prosent avbildet sammen med mann) (Blom 2010:14).

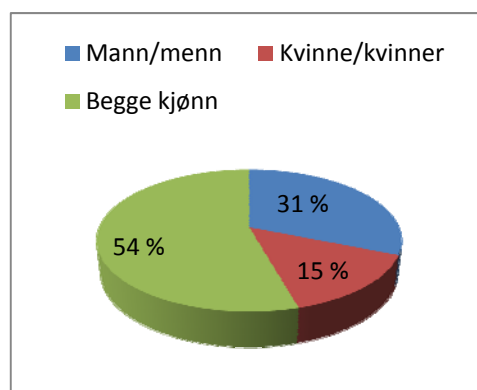

Figur 6: Fotografi og kjønn, hovedbilde (se tabell 8, vedlegg 2)

Hvis jeg tar for meg hvem som blir avbildet på samtlige

bilder i avisen, er tallenes tale klar. Kvinner er representert på nærmere 70 prosent av bildene (15 prosent alene, 15 prosent avbildet sammen med menn, figur 7).

Når man legger resultatene mine til grunn, kan jeg slå fast at bruk av kvinner som kilder og i bilder ikke samsvarer. *En årsak til dette, kan være at kvinner ofte brukes som pynt i spaltene. Unge vakre kvinner (gjerne kjendiser) brukes i stor grad som blikkfang.* (Blom 2010,14)

Figur 7: Fotografi og kjønn, samtlige bilder i avisen. (se tabell 9, vedlegg 2)

”Resultatet viser at mannsdominansen henger ved, men at noen kvinner ”lurer seg med” sammen med menn. Det er ikke for å pynte opp spaltene at kvinnene er der, det er et ønsket valg å få unge, og kvinner på trykk, og det er nok en bevissthet i bunn, men vi er ikke bevisst nok når menn er så enerådende på bildene. Det beste har vært en lik fordeling, også her.”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avisa Nordland (intervju 7.5.2012)

Med andre ord mener Hanssen at kvinnene ikke blir brukt som blikkfang i avisen. Til tross for dette er det bemerkelsesverdig at så mange kvinner er representert på bildene, kontra som kilder i spaltene. Igjen kan man stille spørsmålet om det virkelig er så vanskelig å få kvinner til å stille opp.

3.4 Hvem skriver om hvem og hva?

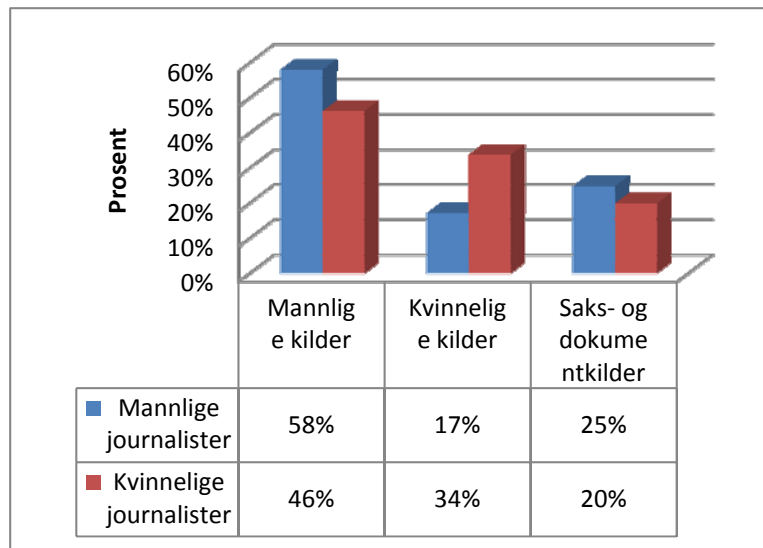
”Kvinnelige journalister velger kvinnelige kilder, og det viser jo at vi må ansette flere kvinnelige journalister for å få mer kildelighet. Det er særdeles viktig å ha en lik kjønnsmessig fordeling i redaksjonen for å få en lik kjønnsmessig fordeling av kilder.”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avisa Nordland (intervju 7.5.2012)

Min studie viser at det ikke er tvil om at mannlige kilder blir benyttet

i mye større grad enn den kvinnelige motpart. Det som er interessant, er at studien min viser at kvinnelige journalister i Avisa Nordland, i mye større grad enn sine mannlige kollegaer, benytter seg av kvinnelige kilder. Dette fremgår av figur 8. Mannlige journalister velger kvinnelige kilder i kun 17 prosent av tilfellene, mens kvinnelige journalister bruker kvinnelige kilder i 34 prosent av alle tilfellene. Dette er ikke et enestående resultat. Annen forskning som er gjort på området har konkludert med det samme (Allern 2001:106, Eide 2000:81 og Øvrebø 2005:123). Når resultatet er så klart, kan man stille seg spørsmålet om kvinnelige journalister er mer bevisst når det kommer til kildevalg. Hvis det er tilfellet, kan man tenke seg at hvis Avisa Nordland hadde hatt flere kvinnelige journalister, ville andelen av kvinnelige kilder totalt sett vært større. Det spørsmålet vil ikke min undersøkelse kunne gi noe entydig svar på, og det blir kun spekulasjoner om det kan være tilfelle. Til tross for dette mener sjefredaktøren at dette er en teori som stemmer. På samme måte som min studie ikke gir noe entydig svar på spørsmålet, klarer heller ikke annen forskning på området å konkludere med om den teorien stemmer (Eide 2000).

Noen forskere har ment at en økt andel kvinnelige journalister vil føre til mer kvinnestoff, mens andre, som Van Zoonen (1988), ikke tror det vil skje. Hennes argument er at kvinnelige journalister ikke kan sies å være kollektivt forskjellige fra mannlige journalister, og at kvinner i pressen blir sosialisert inn i en dominerende journalistisk norm som van Zoonen mener er ”mannlig”(Eide 2000:81).

Figur 8: Hvilke kjønn på kildene bruker journalistene. (se tabell 10, vedlegg 2)

Medlemstallene fra Norsk Journalistlag, som jeg tidligere har referert til, viser at antallet kvinnelige journalister har økt de siste årene. På tross av dette har ikke andelen kvinnelige kilder i avisene økt. Noe kan skyldes at kanskje kvinner velger andre medier enn dagspressen. En annen årsak kan være at kvinner blir satt til å dekke stoffområder som tradisjonelt sett har større tilfang av kvinnelige kilder, eller om det er et bevisst valg fra journalistene selv.

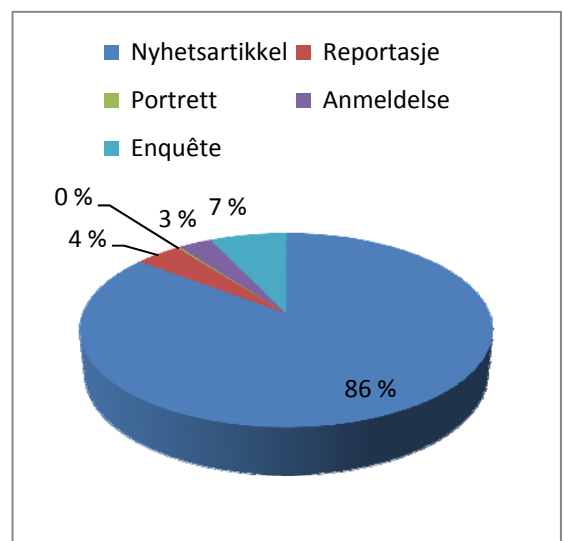
Allern (2001:205) mener at et slikt resultat ikke behøver å bety at journalistisk kjønn er den faktoren som best forklarer den observerte forskjellen i tallmaterialet. Han setter opp en alternativ hypotese som går ut på at mannlige journalister ofte jobber på ”mannstunge” kildeområder som krim og ulykker, mens kvinnelige journalister i større grad dekker stoff som helse og utdanning.

”Det kan ha noe å si om saksområder, men alle journalistene jobber med flere ulike temaområder, og saksområdene skal ikke ha så mye å si.”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avisa Nordland (intervju 7.5.2012)

I Avisa Nordland, er det en stor overvekt av nyhetsartikler. Hele 86 prosent av de 450 artiklene jeg har registrert går inn under denne kategorien, mens kun fire prosent er reportasjer. Sigurd Allern (2001:117) konkluderte med at reportasjen må karakteriseres som en truet sjanger. I Nordlandsposten og Nordlands Framtid var andelen reportasjer henholdsvis tre og fem prosent, og mine funn tyder på at det samme fremdeles er gjeldende. På bakgrunn av dette vil jeg konkludere med at reportasjen er en truet sjanger i Avisa Nordland.

Allern skriver om både indre og ytre hindringer som fører til få reportasjer. De ytre hindringene dreier seg om mangel på blant annet tid og penger. Reportasjesjangeren fordrer at man tar seg tid til å reise ut og møte folk. Både journalister og fotografer kan bruke en hel dag, og opp til måneder på et reportasjeprosjekt. Nyhetslederne prioriterer heller løpende registrerende ”kontorjournalistikk”, noe som, ifølge Allern, gir flere nyheter for en billig penge. De indre hindringene dreier seg blant annet om *journalistenes manglende faglige ambisjoner, manglende vilje til å oppsøke nye mennesker og miljøer, og*

Figur 9: Journalistisk sjanger (se tabell 11, vedlegg 2)

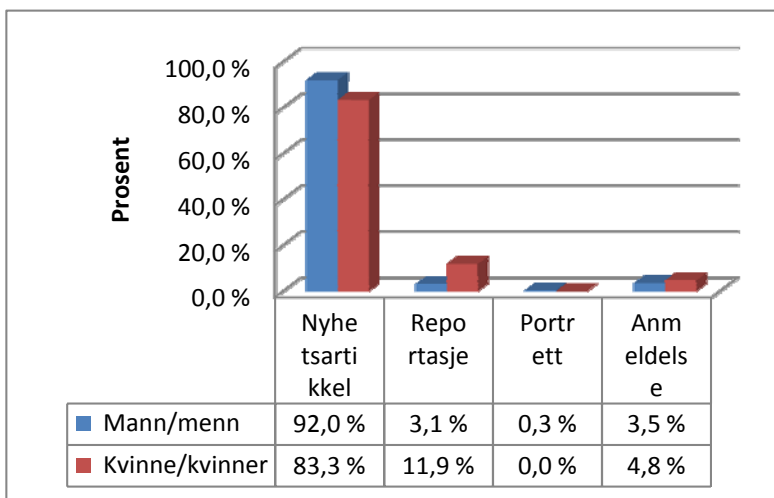
manglende kjennskap til andre typer virkelighet enn det som preger det offisielle nyhetsbilde (Allern 2001:117).

Også når det kommer til journalistisk sjanger, ser vi at kvinner i mye større grad enn menn, skriver reportasjer (figur 10).

”Nok en gang er jentene bedre. Om resultatene er en mal, vil vi få en bedring på også dette området om vi ansetter flere kvinner.”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i

Avisa Nordland (intervju 7.5.2012)

Figur 10: Journalistisk sjanger, fordelt på kjønn (se tabell 12, vedlegg 2)

Men også her ser vi at nyhetsartikler

er den journalistiske sjangeren både kvinner og menn tyr til. Portrett er en sjanger som nesten ikke er til stede i Avisa Nordland. Det fantes kun ett portrett i de 12 avisene jeg undersøkte.

Med bakgrunn i dette er utvalget for begrenset til å gi noen konklusjon. Det jeg imidlertid kan fastslå er at en mann har skrevet det ene portrettet.

3.5 Én eller flere kilder

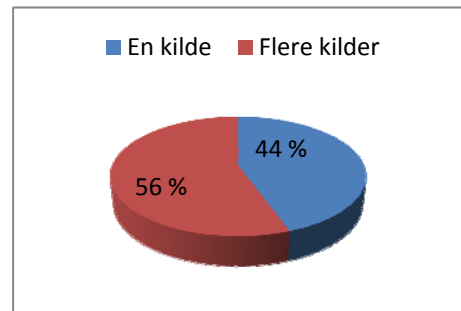
Man kan stille seg spørsmålet om hvilken mening det gir å telle kilder. Journalister har ofte liten sans for metoden, noe jeg fikk erfare fra en av Avisa Nordlands journalister¹⁸. Vedkommende mente at en slik studie ikke tar hensyn til forhold som ikke kommer fram i teksten. Dette er jeg helt enig i. En artikkel kan bygge på både journalistenes egne kunnskaper på stoffområde, og annen bakgrunnsinformasjon som ikke kommer fram i artikkelen. Når det er sagt, mener jeg at en slik telling gir et bra innblikk i det faglige journalistiske nivået i arbeidet som legges ned. I min studie bærer de færreste av mine artikler, som kun har en kilde, preg av grundige undersøkelser. De er overfladiske, og er *”enkel, informativ registreringsjournalistikk”* (Allern 2001:163).

”Vi skulle ha hatt et høyere antall flerkilde-saker enn 56 prosent.”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avisa Nordland (intervju 7.5.2012)

¹⁸ Tilfeldig samtale om oppgaven i Avisa Nordlands lokaler.

Ifølge figur 11, har majoriteten av Avisa Nordlands artikler flere enn én kilde. Men forskjellen er, til tross for dette, ikke stor. Hele 44 prosent av sakene har kun én kilde, mot 56 prosent av sakene som har to eller flere kilder. I Allerns studie (2001) hadde Bodø-avisene

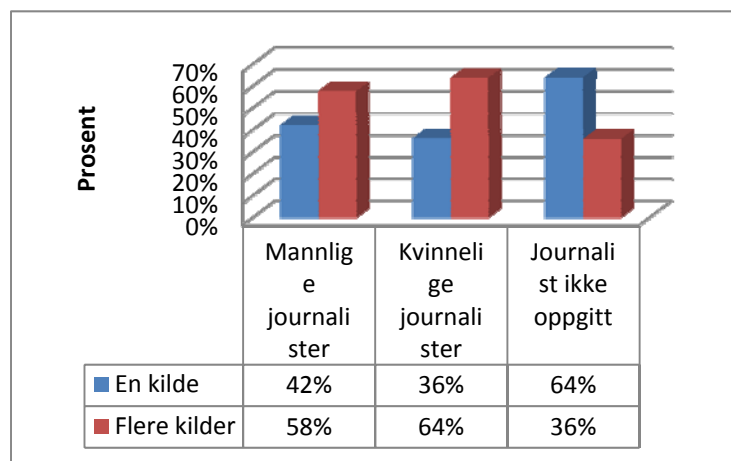

Nordlandsposten og Nordlands Framtid henholdsvis 56 og 47 prosent én-kildesaker. Da er det positivt å se, vurdert fra

Figur 11: Antall kilder (se tabell 13, vedlegg 2)

lesernes synsvinkel, at Avisa Nordland har en høyere andel fler kildejournalistikk enn det Allern fant i sin undersøkelse. Til tross for dette, ønsker Hanssen en større andel fler kilde-saker. Noe som bør være oppnåelig.

I forhold til min problemstilling er det interessant å se hvordan fordelingen mellom antall kilder gjør utslag sammenlignet med hvem som skriver sakene. Da kan vi lese ut fra figur 12 at kvinnelige journalister i mye større grad enn sine mannlige kollegaer skriver saker som inneholder to eller flere kilder.

Figur 12: Kilder fordelt på kjønn (se tabell 14, vedlegg 2)

Årsaken til dette er ikke lett å

forklare, men igjen vil jeg benytte meg av Allerns hypotese som går ut på at mannlige journalister ofte jobber på "mannstunge" kildeområder som krim og ulykker, mens kvinnelige journalister i større grad dekker stoff som helse og utdanning. I saker som omhandler krim, og da spesielt rettsreferater og domsreferater er det kun én kilde. Mens det i saker som omhandler helse som oftest har flere kilder.

4. Avslutning

4.1 oppsummering

Min studie av kjønnsfordelingen i Avis Nordland kan sammenfattes slik:

4.1.1 Journalistenes kjønn:

Undersøkelsen min levner ingen tvil. Menn dominerer når det gjelder artikkelskriving i Avis Nordland. Resultatet må allikevel sees i sammenheng med redaksjonens sammensetning, hvor bare en femtedel av de ansatte er kvinner. Når jeg sammenligner disse funnene med andre undersøkelser, ser vi at kjønns sammensetningen i Avis Nordland er betraktelig dårligere enn hva andre undersøkelser viser. Det har vært en nedgang i antall kvinnelige ansatte fra den tiden det var to Bodø-aviser. Kvinner skriver flere reportasjer enn menn. Til tross for dette konkluderer jeg med at reportasjesjangeren er en truet sjanger i Avis Nordland.

4.1.2 Kildens kjønn:

Menn dominerer klart mest som kilder i Avis Nordland. Bare én av fem hovedkilder er kvinner, og saks- og dokumentkilder er oftere benyttet enn kvinner. Dette er resultat som stemmer godt overens med annen forskning på området. Selv om både kvinner og menn velger flest mannlige kilder, er kvinner flinkere enn sine mannlige kollegaer til å få kvinner inn i spaltene, noe som styrker Jan-Eirik Hanssens teori om at flere kvinnelige journalister i redaksjonen fører til flere kvinnelige kilder.

4.1.3 Fotografi og kjønn:

Det er også menn som dominerer på bildene i Avis Nordland. Til tross for dette er kvinner avbildet over dobbelt så ofte som de blir brukt som kilder. Årsaken til dette er vanskelig å sette fingeren på. Sjefredaktøren mener at kvinner ikke blir brukt som ”pynt”, men ”lurer seg med” på bilder sammen med menn. Da kan man igjen stille spørsmålet om det virkelig er vanskelig å få kvinner på trykk, også som kilder.

4.2 Konklusjon

”Avis Nordland speiler ikke samfunnet godt nok, og dessverre er vi ikke alene. Norsk presse henger igjen når det kommer til likestilling, og vi er likestillingssinker.”

Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avis Nordland (intervju 7.5.2012)

Tallenes tale er klare. Avis Nordland har en skjev kjønnsfordeling i den forstand at menn dominerer på absolutt alle områder. De fleste avisartiklene er skrevet av menn i felleskap eller alene, mannlige kilder dominerer, og bildene viser i all hovedsak en mann. I tillegg er reportasjen en truet sjanger i avisen. Et godt eksempel på dette er en artikkel som sto på trykk

i Avis Nordland 24. august i 2011¹⁹. Saken handler om at to menn har fisket ulovlig ved elvemunningen til Futelva på Bertnes i Bodø. Her er samtlige bilder av menn, samtlige kilder er menn og journalisten er, ikke overraskende, en mann. Og tro det eller ei, artikkelen er *ikke* en reportasje, men en vanlig rutinemessig artikkel. Dette er en trend som går igjen i de fleste artiklene i Avis Nordland.

I denne studien har jeg slått fast at de fleste av resultatene, jeg har kommet fram til, stemmer overens med annen forskning på samme område. Det jeg imidlertid vil nevne er at de fleste studiene begynner å bli gamle, med unntak av to som jeg har referert til.²⁰ Da er det interessant å se at ikke mye har endret seg på de årene som har gått. På ett område har tilstanden blitt verre, og det er andelen kvinnelige journalister i redaksjonen. Det ser ut som om Avis Nordland har sakkert akterut når det gjelder tilstedeværelsen av kvinner i avisen. Dette til tross for at kvinner i større grad får lederstillinger og andelen kvinner som er organisert i Norsk journalistlag har gått opp. Avis Nordland gjenspeiler med andre ord ikke lokalsamfunnet, og samfunnet vi lever i når det kommer til likestilling.

Avis Nordland er monopolavis. Da er det deres ansvar å speile samfunnet i det dekningsområdet avisen har. Folk kan ha den oppfatningen at det er menn som man skal lytte til, og skal Avis Nordland kunne endre denne må de gjøre en stor jobb med kildebruken. Det finnes flere måter å klare dette på. Både redaktører og journalister må bli flinkere til å tenke alternative kilder. På de fleste saksområder finnes det kvinner som kan uttale seg om det samme som menn. Man kan for eksempel snakke med en kvinnelig mellomleder i stedet for en mannlig direktør. Både forskere og sjefredaktøren mener at jo flere kvinner som befinner seg i redaksjonene, jo flere kvinnelige kilder blir det. Begge måtene er gjennomførbare, det er bare å bestemme seg for å gjøre det. Man kan selvfølgelig ikke utlyse stillinger som rene kvinnestillinger, noe som er i strid med likestillingslovgivningen, men man kan oppfordre kvinner til å søke, for så å ansette en kvinnelig søker. Dette er endringer som ikke er gjort over natten, men på sikt kan nettopp dette være med på å rette opp den skjeve kjønnsfordelingen i Avis Nordland. Det er positivt å se at Jan-Eirik Hanssen, sjefredaktør i Avis Nordland, slår fast at dette er et område som må jobbes med. Avisen bør sette opp konkrete mål som jobbes opp mot, og gjennomføre egne tellinger for å se om målene blir nådd. Utfordringen er gitt, og nå vil bare tiden vise om Avis Nordland klarer å endre seg.

¹⁹ Artikkelen står på side 4 i Avis Nordlands hovedavis, 24.8.2011 – tittel: Her fisker folk ulovlig.

²⁰ Blom 2010, og Global Media Watch 2010

Referanseliste:

- Aalberg, Toril(2009) *Kritiske kvinner og medievriddede menn - En empirisk studie av stortingsmedlemmers forhold til norske medier*. Norsk medietidsskrift 02/2009 s. 100-119
- Allern, Sigurd (2001): *Nyhetsverdier, om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*. Kristiansand 2001: IJ-forlaget
- an.no (2012): *Ans samfunns-oppdrag. Avisa Nordlands redaksjonelle regnskap for 2011*. Hentet 6.5.2012 fra <http://www.an.no/nyheter/article5907731.ece>
- Bjørnsen, Gunn, Jan Fredrik Hovden og Rune Ottosen (2007): *Fra valp til vaktbikkje. En longitudinell studie av norske journaliststudenter*. Hentet 6.5.2012 fra http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/256_bjornsen%20et%20al.pdf
- Blom, Line Fosslund (2010): *Når menn dominerer – en undersøkelse av kjønnsfordelingen i VG*. Bacheloroppgave i journalistikk, ved Senter for journalistikk, Høgskolen i Bodø 2010.
- Eide, Elisabeth (red.)(2000): *Narrespeil, kjønn sex og medier*. Kristiansand 2000: Høyskoleforlaget AS
- Eide, Elisabeth (2001): *Mannsbastioner med iboende treghet*. Hentet 4.5.2012 fra <http://home.hio.no/~elisabe/Maktmedier.htm>
- Global Media Monitoring project (2010): *Who makes the news?* Hentet 7.5.2012 fra http://whomakesthenews.net/images/stories/restricted/global/global_en.pdf
- Jahr, Erika (red.)(2004): *Kjønn og journalistikk i mediene*. Kristiansand 2004: IJ-forlaget
- NJ (2012): *Vedtekter for Norsk journalistlag 2011-2013* Hentet 20.04.11 fra http://www.nj.no/no/Om_NJ/Vedtekter/
- NP (2007) *Vær varsom-plakaten*. Hentet 24.4.2012 fra <http://presse.no/Etisk-regelverk/Vaer-Varsom-plakaten>
- NRK (2012): *NRK når kvinnemålet sitt*. Hentet 4.5.2012 fra <http://www.nrk.no/nyheter/1.8026432>
- SSB (2010): *Indikatorer for kjønnslikestilling i kommunene 2010 hentet 4.5.2012 fra* <http://www.ssb.no/likekom/tab-2012-02-23-02.html>
- SSB (2012a): *Studenter etter skoleslag, kjønn og alder. 1. oktober 2011. Absolutte tall og prosent*. Hentet 6.5.2012 fra <http://www.ssb.no/emner/04/02/40/utuvh/tab-2012-01-26-02.html>
- SSB (2012b): *Folkemengde etter kjønn, alder og sivilstand. 1. januar 2012*. Hentet 04.05.12, fra <http://www.ssb.no/emner/02/01/10/folkemengde/tab-2012-03-14-34.html>

Østbye, Helge; Helland, Knut; Knapskog, Karl og Leif Ove Larsen: *Metodebok for mediefag*.
Bergen 2007: Fagbokforlaget

Øvrebø, Turid: *Nyhetsproduksjon, kjønn og makt*. Kristiansand 2005: IJ-forlaget

Vedlegg:

1. Kodebok

V1: Avis

Kategorier:	
1	Hovedavisa
2	Fri
3	Fri Helg

V2: Eksemplar

Kategorier:	
1	Mandag 7. mars 2011
2	Tirsdag 27. september 2011
3	Onsdag 11.mai 2011
4	Torsdag 17. november 2011
5	Fredag 01. juli 2011
6	Lørdag 15. januar 2011
7	Mandag 04. april 2011
8	Tirsdag 18. oktober 2011
9	Onsdag 24. august 2011
10	Torsdag 23. juni 2011
11	Fredag 16. desember 2011
12	Lørdag 19. februar 2011

V3: Type side

Kategorier:	
1	Nyhetssider
2	Næringssider
3	Sportssider
4	Kultursider
5	Helg/reportasjesider
6	AN-Ung
7	Annet

V4: Sidenummer**V5: Artikkeltype/størrelse**

Kategorier:	
1	A-sak
2	A2-sak
3	B-sak
4	Undersak
5	Enquête
6	Annen
7	I forbifarten

V6: Henvisning på forsiden

Kategorier:	
1	Hovedhenvisning
2	Annen henvisning
3	Nei

V7: Hvem som blir avbildet på forsiden

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
6	Ingen foto
99	Ikke aktuell

V8: Journalistisk sjanger

Kategorier:	
1	Nyhetsartikkel
2	Reportasje
3	Portrett
4	Anmeldelse
5	Enquête
6	Annet

V9: Antall kilder

Kategorier:	
1	Én kilde
2	Flere kilder
3	Ingen kilder

V10: Kjønn på hovedkilden

Kategorier:	
1	Mann
2	Kvinne
3	Sak/dokumentkilde
4	Ikke oppgitt
99	Ikke aktuell

V11: Kjønn på nest viktigste kilde

Kategorier:	
1	Mann
2	Kvinne
3	Sak/dokumentkilde
4	Ikke oppgitt
99	Ikke aktuell

V12: Kjønn på kilde tre

Kategorier:	
1	Mann
2	Kvinne
3	Sak/dokumentkilde
4	Ikke oppgitt
99	Ikke aktuell

V13: Kjønn på kilde fire

Kategorier:	
1	Mann
2	Kvinne
3	Sak/dokumentkilde
4	Ikke oppgitt
99	Ikke aktuell

V14: Kjønn på kilde fem

Kategorier:	
1	Mann
2	Kvinne
3	Sak/dokumentkilde
4	Ikke oppgitt
99	Ikke aktuell

V15: Kjønn på kilde seks

Kategorier:	
1	Mann
2	Kvinne
3	Sak/dokumentkilde
4	Ikke oppgitt
99	Ikke aktuell

V16: Kjønn på kilde sju

Kategorier:	
1	Mann
2	Kvinne
3	Sak/dokumentkilde
4	Ikke oppgitt
99	Ikke aktuell

V17: Kildetype hovedkilde

Kategorier:	
1	Politikk/offentlig forvaltning
2	Politi/påtalemyndighet/rettsvesen/advokat/forsvarer
3	Ekspert/forsker
4	Direktør/daglig leder/leder
5	Kulturpersonlighet
6	Idrettsleder
7	Idrettsutøver
8	"Vanlige" mennesker
9	Annen personkilde
10	Sak/dokumentkilde
11	Ansatt i forsvaret
12	Ansatt i bedrift/konsulent
99	Ikke aktuell

V18: Kildetype nest viktigste kilde

Kategorier:	
1	Politikk/offentlig forvaltning
2	Politi/påtalemyndighet/rettsvesen/advokat/forsvarer
3	Ekspert/forsker
4	Direktør/daglig leder/leder
5	Kulturpersonlighet
6	Idrettsleder
7	Idrettsutøver
8	"Vanlige" mennesker
9	Annen personkilde
10	Sak/dokumentkilde
11	Ansatt i forsvaret
12	Ansatt i bedrift/konsulent
99	Ikke aktuell

V19: Kildetype kilde 3

Kategorier:	
1	Politikk/offentlig forvaltning
2	Politi/påtalemyndighet/rettsvesen/advokat/forsvarer
3	Ekspert/forsker
4	Direktør/daglig leder/leder
5	Kulturpersonlighet
6	Idrettsleder
7	Idrettsutøver
8	"Vanlige" mennesker
9	Annen personkilde
10	Sak/dokumentkilde
11	Ansatt i forsvaret
12	Ansatt i bedrift/konsulent
99	Ikke aktuell

V20: Kildetype kilde 4

Kategorier:	
1	Politikk/offentlig forvaltning
2	Politi/påtalemyndighet/rettsvesen/advokat/forsvarer
3	Ekspert/forsker
4	Direktør/daglig leder/leder
5	Kulturpersonlighet
6	Idrettsleder
7	Idrettsutøver
8	"Vanlige" mennesker
9	Annen personkilde
10	Sak/dokumentkilde
11	Ansatt i forsvaret
12	Ansatt i bedrift/konsulent
99	Ikke aktuell

V21: Kildetype kilde 5

Kategorier:	
1	Politikk/offentlig forvaltning
2	Politi/påtalemyndighet/rettsvesen/advokat/forsvarer
3	Ekspert/forsker
4	Direktør/daglig leder/leder
5	Kulturpersonlighet
6	Idrettsleder
7	Idrettsutøver
8	"Vanlige" mennesker
9	Annen personkilde
10	Sak/dokumentkilde
11	Ansatt i forsvaret
12	Ansatt i bedrift/konsulent
99	Ikke aktuell

V22: Kildetype kilde 6

Kategorier:	
1	Politikk/offentlig forvaltning
2	Politi/påtalemyndighet/rettsvesen/advokat/forsvarer
3	Ekspert/forsker
4	Direktør/daglig leder/leder
5	Kulturpersonlighet
6	Idrettsleder
7	Idrettsutøver
8	"Vanlige" mennesker
9	Annen personkilde
10	Sak/dokumentkilde
11	Ansatt i forsvaret
12	Ansatt i bedrift/konsulent
99	Ikke aktuell

V23: Kildetype kilde 7

Kategorier:	
1	Politikk/offentlig forvaltning
2	Politi/påtalemyndighet/rettsvesen/advokat/forsvarer
3	Ekspert/forsker
4	Direktør/daglig leder/leder
5	Kulturpersonlighet
6	Idrettsleder
7	Idrettsutøver
8	"Vanlige" mennesker
9	Annen personkilde
10	Sak/dokumentkilde
11	Ansatt i forsvaret
12	Ansatt i bedrift/konsulent
99	Ikke aktuell

V24: Stoffprodusent.

Kategorier:	
1	Egen redaksjon
2	Felles stoff med andre redaksjoner
3	Byrå (ANB-NTB)
4	Byrå/egen redaksjon
5	Ukjent/ikke oppgitt

V25: Journalistens kjønn

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ikke oppgitt

V26: Fotografi og kjønn på hovedbilde

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
6	Ingen foto

V27: Fotografi og kjønn på støttebilde 1

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V28: Fotografi og kjønn på støttebilde 2

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V29: Fotografi og kjønn på støttebilde 3

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V30: Fotografi og kjønn på støttebilde 4

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V31: Fotografi og kjønn på støttebilde 5

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V32: Fotografi og kjønn på støttebilde 6

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V33: Fotografi og kjønn på støttebilde 7

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V34: Fotografi og kjønn på støttebilde 8

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V35: Fotografi og kjønn på støttebilde 9

Kategorier:	
1	Mann/menn
2	Kvinne/kvinner
3	Begge kjønn
4	Ingen personer
5	Kan ikke registreres
99	Ikke aktuell

V36: Er hovedkilden ekspert eller grasrotkilde?

Kategorier:	
1	Ekspertkilde
2	Grasrotkilde
3	Sak/dokumentkilde
99	Ikke aktuell

2. Tabeller

Tabell 1: Journalistens kjønn

	Antall	Prosent
Mann/menn	287	76,5
Kvinne/kvinner	84	22,4
Begge kjønn	4	1,1
Sum	375*	100

* Artikler uten byline er ikke regnet med

Tabell 2: Person eller dokumentkilde

	Antall	Prosent
Mann	230	53,1
Kvinne	90	20,8
Sak/dokumentkilde	113	26,1
Sum	433*	100

* Anmeldelser er ikke regnet med

Tabell 3: Kjønnfordelingen blant hovedkildene

	Antall	Prosent
Mann	230	71,9
Kvinne	90	28,1
Sum	320*	100

* Saks- og dokumentkilder er ikke regnet med

Tabell 4: Samtlige personkilder

	Antall	Prosent
Mann/menn	450	68,8
Kvinne/kvinner	204	31,2
Sum	654	100

Tabell 5: Er hovedkilden ekspert eller grasrotkilde - fordelt på kjønn

	Ekspertkilde	Grasrotkilde	Sum
Mann	157	73	230
Kvinne	52	38	90
Uoppgitt	2	0	2

Tabell 6: Kjønnfordeling på enquête, side 2 i hovedavisen

	Antall	Prosent
Mann	21	43,8
Kvinne	27	56,3
Sum	48	100

Tabell 7: Kjønnfordeling i spalten "I forbifarten"

	Antall	Prosent
Mann	11	91,7
Kvinne	1	8,3
Sum	12	100

Tabell 8: Fotografi og kjønn på hovedbilde

	Antall	Prosent
Mann/menn	205	55,9
Kvinne/kvinner	79	21,5
Begge kjønn	83	22,6
Sum	367*	100,0

* Ikke alle artikler inneholdt bilder (eller bilder med personer), derfor samsvarer ikke antall bilder med antall artikler.

Tabell 9: Fotografi og kjønn på alle bilder

	Antall	Prosent
Mann/menn	336	31,17
Kvinne/kvinner	156	14,47
Begge kjønn	586	54,36
Sum	1078	100,00

Tabell 10: Hvem intervjuer journalistene

	Mannlige journalister	Kvinnelige journalister
Mannlige kilder	159	37
Kvinnelige kilder	47	27
Saks- og dokumentkilder	68	16
Sum:	274*	80

* Ikke registrerte kilder og journalister er ikke tatt med i beregningen

Tabell 11: Journalistisk sjanger

	Antall	Prosent
Nyhetsartikkel	384	85,3
Reportasje	19	4,2
Portrett	1	0,2
Anmeldelse	14	3,1
Enquête	32	7,1
Sum:	450	100

Tabell 12: Hvilken journalistisk sjanger skriver journalistene

	Nyhetsartikkel	Reportasje	Portrett	Anmeldelse	Enquête
Mann/menn	264	9	1	10	3
Kvinne/kvinner	70	10	0	4	0
Begge kjønn	4	0	0	0	0
Sum	338	19	1	14	3

Tabell 13: Antall kilder fordelt på artikler

	Antall	Prosent
En kilde	194	44,5
Flere kilder	242	55,5
Sum	436*	100

* Anmeldelser er ikke regnet med

Tabell 14: Antall kilder fordelt på kjønn, i prosent (N)*

	En kilde	Flere kilder	Sum
Mannlig journalist	42,2 (117)	57,8 (160)	100 (277)
Kvinnelig journalist	36,3 (29)	63,8 (51)	100 (80)
Journalister av begge kjønn	0 (0)	100 (4)	100 (4)
Kjønn ikke oppgitt	64,0 (48)	36,0 (27)	100 (75)

* Anmeldelser er ikke regnet med

Tabell 15: Forskjellen på én og to konstruerte uker. (Kjønn på hovedkilde)

	Antall første uke	Antall andre uke	Antall totalt
Mann	116	114	230
Kvinne	47	43	90
Sak/dokument	59	54	113
Uoppgitt	1	1	2
Ikke aktuell	3	12	15
Sum	226	224	450

Tabell 16: Journalistens kjønn fordelt på type side

	Mannlige journalister	Kvinnelige journalister	Begge kjønn	Ikke oppgitt	Sum
Nyhetssider	114	30	3	24	171
Næringssider	30	5	0	3	38
Sportssider	67	1	0	8	76
Kultursider	56	37	1	15	109
Helg/reportasjesider	4	5	0	0	9
AN-Ung	0	2	0	1	3
Annet	16	4	0	24	44
Sum	287	84	4	75	450

Tabell 17: Antall kilder fortelt på type sider

	En kilde	Flere kilder	Sum
Nyhetssider	67	104	171
Næringssider	18	20	38
Sportssider	38	38	76
Kultursider	47	48	95
Helg/reportasjesider	4	5	9
AN-Ung	1	2	3
Annet	19	25	44
Sum	194	242	436

3. Intervjuguide

Spørsmål til ansvarlig redaktør, Jan-Eirik Hanssen, i Avisa Nordland. Intervjuet er gjennomført 7.5.2012.

Generelt om kilder

1. Hvor viktig er en balansert kildebruk for Avisa Nordland?
2. Er dette noe som jobbes med daglig?
3. Har dere noe mål for hvordan fordelingen mellom kvinner og menn som kilder skal være?
4. Er dette et mål som er mulig å oppnå?
5. Hvordan er målet at fordelingen mellom kvinner og menn skal være i de faste spaltene ”I forbifarten og enquêten?

Generelt om kjønn

6. Hvilket mål har Avisa Nordland om kjønnsfordelingen i redaksjonen?

Kildefunn

7. I artiklene jeg har undersøkt, blir kvinner brukt som hovedkilde i kun en av fem saker. Hvorfor er det slik?
8. Hva kan dere gjøre for å øke andelen kvinnelige hovedkilder i deres avis?
9. *Hvis jeg forteller deg at I dekningsområdet til Avisa Nordland (13 kommuner) er hele 41 prosent av lederne kvinner. Betyr det at journalistene må bli flinkere til å benytte seg av dem?*
10. Hvis vi teller alle kildene som er benyttet i materialet mitt, blir kvinner brukt som kilder i 31 prosent av sakene, hvorfor er det slik?
11. I enquêten er 56 prosent av kildene kvinner, og 44 prosent er menn, hva tenker du om det?
12. I ”i forbifarten” er 8 prosent av kildene kvinner, mens 92 prosent av kildene er menn, hva tenker du om det?

Journalistfunn

13. Mine undersøkelser viser at kun to av ti artikler i Avisa Nordland skrives av kvinner alene, hva tenker du om disse tallene?
14. Mine undersøkelser viser at kvinnelige journalister bruker kvinnelige kilder oftere enn sine mannlige kollegaer. Hva er din kommentar til det?
15. Tror du at flere kvinnelige journalister i Avisa Nordland sin redaksjon kan føre til flere kvinnelige kilder i avisen?
16. Mine undersøkelser viser at kvinner er flinkere enn menn til å benytte seg av flere enn én kilde, hva er din kommentar til det?

Bildefunn

17. Min undersøkelse viser at kvinner avbildes mye oftere enn de blir brukt som kilde i AN, hva er dine tanker rundt dette, og hvorfor er det slik, er det et bevisst valg?

Om å speile samfunnet

18. Når det kommer til likestilling, kommer Norge stadig lengre for hver dag som går, og man sier gjerne at avisene skal speile samfunnet. Speiler AN samfunnet når flertallet blant både journalister og kilder er menn?

4. Andel kvinnelige ledere i Avisa Nordlands dekningsområde

Andel kvinnelige ledere i prosent	
Bodø:	39,7
Gildeskål:	35,8
Hamarøy:	42,6
Fauske:	37,4
Saltdal:	37,2
Værøy:	47,1
Beiarn:	45,8
Sørfold	45,2
Røst:	47,4
Steigen:	38,9
Meløy:	42,5
Rødøy:	36,4
Tysfjord:	37,1
Gjennomsnitt i prosent:	41,01

Kilde: (SSB 2010)

5. Ansatte i Avisa Nordland

Ansatte i Avisa Nordland, pr 31.12.2011		
Journalister	Antall	Prosent
Kvinner	7	23 %
Menn	24	77 %
Sum	31	100 %
Redaktører	Antall	Prosent
Kvinner	2	50 %
Menn	2	50 %
Sum	4	100 %
Totalt	Antall	Prosent
Kvinner	9	26 %
Menn	26	74 %
Sum	35	100 %

6. Medlemstall for redaktørforeningen

Medlemstall i redaktørforeningen i 2011 i prosent (N)					
	Kvinnelig redaktør	Ansvarlig kvinnelig redaktør	Mannlig redaktør	Ansvarlig mannlig redaktør	Totalt
Avis	20 (97)	26 (25)	80 (380)	37 (141)	100 (477)
Kringkasting	37 (23)	13 (3)	63 (39)	23 (9)	100 (62)
Ukepresse	69 (51)	33 (20)	31 (23)	65 (15)	100 (74)
Medlemmer	27 (202)	31 (63)	73 (553)	37 (205)	100 (755)

Kilde: Lisbeth Morlandstøs forelesning i medievitenskap 6.2.2012